

ROŽĎALOVICKO

Městský zpravodaj pro občany Rožďalovic, Ledčerek, Viničné Lhoty, Podlužan a Hasiny

Cena: 30 Kč

4/2019

Vážení čtenáři, vrátím-li se o pár let zpět, kdy jsem Vás v Rožďalovicích informoval o rozrůstající se nové lokalitě v jižní části města (pracovně nazvaná „33 RD“), netušil jsem, jak rychle se probudí k životu. Všechny pozemky mají své majitele, k dnešnímu dni tu stojí 28 rodinných domků. V listopadu byl položen nový asfaltový povrch komunikace a zároveň byly provedeny potřebné terénní úpravy a výsadba stromořadí. Chodníky okolo celé lokality budou dokončeny v první polovině příštího roku.

V příštím roce se také počítá s administrativními přípravami na rozšíření této lokality (s pracovním názvem „U Studánky“) s obdobným počtem zasíťovaných stavebních parcel.

Během listopadu byly dokončeny tři důležité projekty. K významné úspoře elektrické energie nejen v Rožďalovicích, ale i ve spádových obcích přispěje nové uliční osvětlení, které bylo podpořeno v rámci dotačního programu od Ministerstva průmyslu a obchodu v celkové částce 767 450 Kč.

V okolí Třeboňského rybníka došlo k úpravám, rybník byl částečně odbahněn a rozšířen. S financováním nám pomohl Středočeský kraj, a to částkou ve výši 1 milion korun.

Nejdůležitějším a finančně nejnákladnějším projektem byla modernizace počítačové učebny v naší základní škole, která byla hrazena z dotačního titulu IROP na podporu školství a kterou jsme získali prostřednictvím Místní akční skupiny Svatojiřský les.

Náklady dosáhly bezmála dvou milionů korun, přičemž spoluúcast města činila 5 %.

Tak jako v minulém čísle i zde připojím informace o dění v naší škole. Ihned na počátku školního roku jsme se začali zabývat přípravou rozpočtu školy na rok 2020. Chtěl bych poděkovat především pedagogům, kteří při společném setkání se zastupiteli poukázali na dlouhodobé nedostatky inventáře a zázemí jednotlivých tříd, které se však v posledních letech nijak nepromítaly v požadavcích školy při tvorbě rozpočtu. Město přistoupilo k okamžitému řešení a uvolnilo potřebné finanční prostředky na opravu dílen, výměnu lavic a židlí ve třech učebnách, dokoupení učebních pomůcek, dataprojektory, rekonstrukci bývalé školní družiny, vybavení

školní kuchyně, nábytek a hračky v mateřské škole. Náklady se vyšplhaly na více než půl milionu korun, což bylo nad rámec schváleného rozpočtu na rok 2019. Na příští rok město proto uvolnilo navíc ještě 600 000 Kč na nezbytné úpravy v budovách základní a mateřské školy, které vzešly též z připomínek pedagogů. Díky patří také místním dobrovolným hasičům a fotbalistům klubu FC Trnavan za finanční podporu, z níž byly pořízeny hračky do mateřské školy a pomůcky prvňáčkům.

Doufám, že blížící se vánoční svátky prožijete v klidu a pohodě. Přeji Vám hodně zdraví, štěstí a úspěchů v novém roce 2020.

*Petr Kapál,
starosta*

Pro městský archiv kompletujeme
Rožďalovicko, které vycházelo
v letech 1975–1990.

Máte-li nějaká starší čísla a chtěli
byste je věnovat, odevzdejte je
prosím na městském úřadě.

Milí čtenáři Rožďalovicka, je tomu letos už třicet let, co byla svatořečena svatá Anežka Česká. Ke svatořečení (kanonizaci) došlo totiž 12. listopadu 1989 v římské bazilice svatého Petra. Ačkoliv tehdy bylo pro většinu lidí nemožné vycestovat do západního světa, tehdejší úřady umožnily na tuto historickou událost vycestovat tisícům lidí, odhady často zmiňují, že šlo o 7000 až 10 000 lidí, kteří putovali stovkami autobusů, vlaky i letadly. Papežem byl tehdy Jan Pavel II. a pražským arcibiskupem a primasem českým kardinál František Tomášek.

Kdo byla ale svatá Anežka? Svatá Anežka pocházela z přemyslovského rodu a narodila se jako třinácté dítě krále Přemysla Otakara I. dne 20. ledna 1211. Její dětství bylo protkáno politikou jejího otce, který ji několikrát, nejdříve již v jejích třech letech, zasnoubil, a podle toho byla vychovávána na různých místech: v cisterciáckém klášteře v Třebnici, v premonstrátském klášteře v Doksaněch a na vévodském dvoře ve Vídni. V zájmu politiky se jednalo několikrát o její ruku, ale ona si odmítla vzít anglického krále a ovdovělého císaře Fridricha II., protože toužila celý svůj život

zasvětit Bohu. Se svou matkou založila na břehu Vltavy první špitál na našem území, chudobinec a útulek pro pocestné. Stejně tak založila i špitální bratrstvo a klášter Na Františku, který financovala ze svého věna. Řeholicemi tam byly klarisky, tedy řeholnice, jejichž oficiální název zní „Chudé sestry svaté Kláry“. Sama do kláštera vstoupila ve svých 24 letech a později se stala abatyší. Spolu s ostatními sestrami žila v chudobě, pečovala o nemocné a další potřebné podle příkladu sv. Františka z Assisi.

V 71 letech umírá a je pohřbena v klášterním chrámu Na Františku. Později však, pravděpodobně během husitských válek, byly její ostatky přemístěny na neznámé místo. Ačkoliv tedy Anežka Přemyslovna umřela v pověsti svatosti, nemohla být po dlouhá staletí prohlášena za svatou, chyběl totiž ostatek – důkaz, že skutečně žila. Až v roce 1952 se jeden našel – dolní čelist, a to v bazilice ve španělském královském paláci El Escorial, kam ho ve druhé polovině 16. století přivezla Marie Španělská. Tak se otevřela cesta ke svatořečení. Papež Jan Pavel II. o svaté Anežce napsal: „Sytila hladové, ošetřovala nemocné, pe-

čovala o přestálé, povzbuzovala bezradné, a tak byla schopna šířit pokoj a smíření, dodávat útěchu a vlévat novou naději.“ Ve svaté Anežce nehledali vzor pouze lidé v uplynulých staletích, ale můžeme v ní vidět vzor i my. I proto se i jako díkuvzdání letos uskutečnila národní pouť do Říma, a to ve dnech 11. až 16. listopadu.

Za pár dnů budou Vánoce, kdy se radujeme z narození Spasitele Pána Ježíše, kterým byla svatá Anežka tak inspirována, že vyměnila život princezny za život řeholnice. U nás je vánoční tradice, že dárky přináší Ježíšek. Ty obecně ale nemusí být jen materiální, vždyť člověk může obdarovat druhého i třeba návštěvou opuštěného či pomoci svému bližnímu. Svatá Anežka byla pro spoustu lidí skutečným darem, tyto Vánoce mohou být pro nás příležitostí, abychom i my sami byli takovým darem pro druhé.

Přeji Vám všem požehnané Vánoce a těším se, pokud se spolu opět uvidíme na půlnoční mši svaté (tedy 24. prosince ve 24:00). Přeji Vám vše dobré v roce 2020.

Váš P. Lukáš Hrabánek

Upozornění pro majitele psů

Městský úřad zbudoval kotec, kam budou odchyceni psi po dobu dvou dnů umístění, poté budou převezeni do Psího útulku v Lysé nad Labem. Při placení poplatku za psy budou majitelé upozorněni, zda vlastní psí známku s číslem, kterou vydává město Rožďalovice, pro jednodušší určení majitele při jeho ztrátě. Z tohoto důvodu bude majitel také nahlášovat číslo čipu psa. Upozorníme, že od 1. ledna 2020 je po-

vinnost mít psa očipovaného. Při ztrátě psa volejte na tel. č. 325 593 107. Telefonní kontakt na Psí útulek v Lysé nad Labem je 723 342 174.

Město Rožďalovice vydalo v letošním roce také vyhlášku o pohybu psů na veřejném prostranství, kde je stanoveno, že mít označeného psa známkou je povinné. Je také zakázáno vstupovat se psy na veřejná dětská hřiště a sportoviště, která jsou označená piktogramem se zákazem vstupu psů.

V případě, že pes svými exkrementy způsobí znečištění veřejného prostranství, je doprovázející osoba povinná toto znečištění odstranit. Pokud tak neučiní, dopouští se porušení této vyhlášky – jedná se tedy o přestupek, který řeší přestupková komise na Městském úřadě v Nymburce, a je stanovena pokuta za nedodržení vyhlášky.

Od 1. ledna 2020 se také zvedá poplatek za psa na 100 Kč a za každého dalšího psa na 200 Kč. (red)

CENÍK ZA ODCHYT PSA NA ÚZEMÍ MĚSTA ROŽĎALOVICE A JEHO MÍSTNÍCH ČÁSTÍ

Městský úřad upozorňuje občany, že zastupitelstvo města Rožďalovice na svém zasedání dne 28. ledna 2019 schválilo ceník za odchyt psa na území města Rožďalovice včetně jeho částí Leděčky, Viničná Lhota, Podlužany a Hasina s účinností od 29. ledna 2019.

Odchyt psa	700 Kč
Umístění psa v kotci	200 Kč/1 den
Opakovaný odchyt psa (za poslední 3 měsíce)	1500 Kč
Pes bez známky (jednorázový příplatek)	500 Kč
Převoz do útulku v Lysé nad Labem	2000 Kč
Umístění v útulku + vstupní veterinární prohlídka	4000 Kč

Odchycený pes bude po dvou dnech předán do útulku v Lysé nad Labem. Přehled odchycených psů je zveřejněn na webových stránkách města www.rozdalovice.eu a na facebookových stránkách města Rožďalovice.

Požadavek na odchyt psa je možné nahlásit:

v úředních hodinách na tel. 325 593 107
mimo úřední hodiny na tel. 602 666 306

CENA VODNÉHO A STOČNÉHO V ROCE 2020

Cena vody pitné 1 m³ – **41,18 Kč** (včetně 15% DPH) – cena zůstává stejná jako v roce 2019

Cena vody odkanalizované 1 m³ – **48,42 Kč** (včetně 15% DPH) – cena je zvýšena o 4,5%

POPLATEK ZA KOMUNÁLNÍ ODPAD V ROCE 2020

Od 1. ledna 2020 vstupuje v platnost nová vyhláška o místním poplatku za komunální odpad.

Poplatek bude nově vybírán od 1. dubna. Známká z roku 2019 platí do konce dubna 2020.

Výše poplatku je **850 Kč** za osobu či nemovitost, nad 65 let činí poplatek **650 Kč** za osobu.

Začátkem prosince byl položen asfaltový povrch v ulicích Polní a U Studánky

Během října a listopadu byl díky dotaci, kterou poskytl Středočeský kraj ze Středočeského fondu životního prostředí a zemědělství ve výši 1 milionu korun, částečně odbahněn Třeboňský rybník a kamenem zpevněna jeho hráz

V podzimních měsících byly ošetřeny některé památné stromy (podrobnější informace naleznete na straně 30)

Po celém městě a ve spádových obcích bylo během tohoto roku nainstalováno nové úsporné pouliční osvětlení. Dotaci ve výši 767 450 Kč poskytlo Ministerstvo průmyslu a obchodu

Koncem října byla po dokončení kanalizace vyasfaltována silnice od bývalé fary ke hřbitovu

Na korunu hráze Hasinského rybníka byl koncem listopadu položen nový asfaltový povrch, od 13. prosince byl tento úsek zprovozněn

Začátkem listopadu byla dokončena rekonstrukce hospodářské budovy naproti bývalému Strojbalu

Díky programu Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností získalo město od Ministerstva kultury ČR dotaci ve výši 76 000 Kč na zrestaurování sochy sv. Jana Nepomuckého před zámek, která byla provedena začátkem léta

Během listopadu byla v základní škole dokončena nová jazyková laboratoř, na niž byly poskytnuty prostředky z Integrovaného regionálního operačního programu Ministerstva pro místní rozvoj ČR, a to v částce 1 899 138 Kč

V pátek 4. října proběhla v Galerii Melantrich vernisáž výstavy Kouzlo mokřadů Ptáčí oblasti Rožďalovické rybníky, na níž představil své fotografie Jiří Šťastný. Vernisáž byla doplněna přednáškou Vojtěcha Šťastného a Františka Stránského (na snímku) na téma Ptáci a mokřady

Setkání starosty města se spoluobčany se uskutečnilo ve středu 23. října

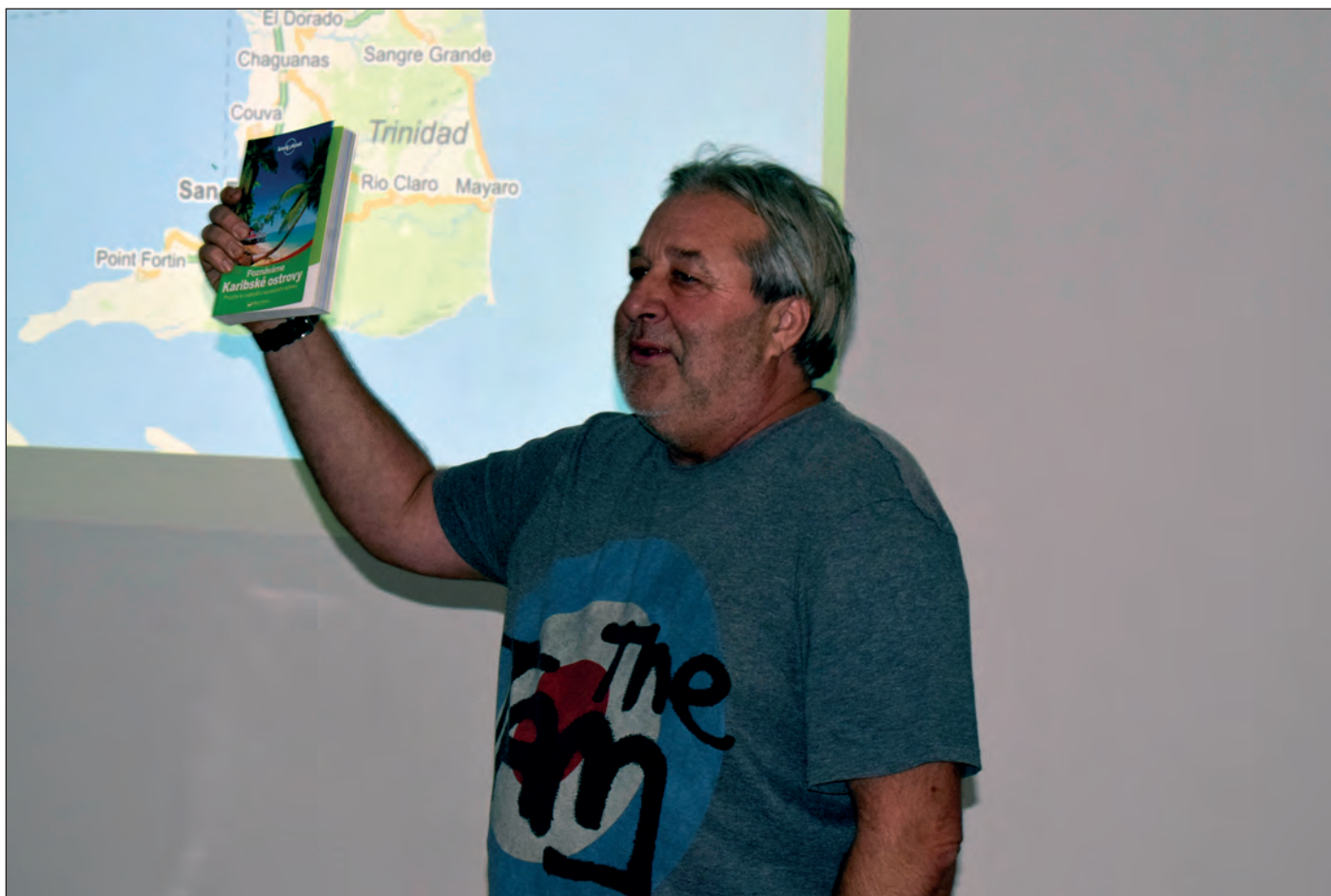
První listopadový podvečer představil v Galerii Melantrich svou básnickou sbírku *Nemám slov* Lukáš Trejbal (vlevo). Knihu ilustroval Martin Sausage Dohnal (vpravo), který následně objasnil, jak vznikaly kresby s motivy města pro nový kalendář

V pátek 8. listopadu vystoupila na Bučickém mlýně bratislavská kapela Živé kvety, která se setkala s vřelým přijetím a zaslouženým aplausem

V pátek 8. listopadu proběhla v Muzeu klasického knihařství vernisáž výstavy Prostorové pohádky Vojtěcha Kubašty. O jeho životě a díle pohovořil Jan. V. Maroušek, který muzeu také zapůjčil všechny vystavované exponáty. Výstava potrvá do 1. března 2020

V neděli 17. listopadu vyslechla zhruba třicítka zájemců v budově staré školy přednášku Jiřího Rejska o jeho cestování po Trinidadu a Tobagu

Vánoční stromek jsme letos rozsvětili poslední listopadovou sobotu v rámci tradičního jarmarku. Kulturní program zajistila zdejší škola a pěvecký sbor Drahomíry Říhové. Slavnostní slovo pronesl P. Lukáš Hrabánek. V Galerii Melantrich bylo možné zhlédnout výstavu Staročeské Vánoce a obdivovat krásný slaměný betlém

O víkendu 6. až 8. prosince se v Country klubu v Podlužanech konaly Trampské Vánoce

NA CO SE MŮŽEME TĚŠIT

11. ledna	Myslivecký ples (sál radnice, 20.00)
18. ledna	Hudba léčí – Taneční orchestr Stanislava Douši (sál radnice, 14.00)
15. února	Hasičský bál (sál radnice, 20.00)
22. února	Hudba léčí – Marta Vančová a kapela Šohajka (sál radnice, 14.00)
22. února	Zájezd na muzikál Čarodějka – Praha
7. března	Maškarní rej (sál radnice, 14.00, 20.00)
14. března	Rybářský ples (sál radnice, 20.00)
21. března	Hudba léčí – Ľudovít Kašuba (sál radnice, 14.00)
11. dubna	Vepřové hody (Galerie Melantrich)

Podzimní deště zmírnily sucho

Téměř letní počátek října byl vzápětí vystřídán prudkým poklesem teplot, a první dekáda tak byla teplotně podprůměrná a deštivá s celkovým úhrnem srážek 32, 2 mm, což odpovídá zhruba dlouhodobému srážkovému normálu pro tento měsíc. Následné oteplení s odpoledními maximy kolem 20 °C pak vydrželo víceméně až do konce měsíce a přineslo příjemné sluneční dny, které vybízely k procházkám do přírody. Na své si přišli zejména houbaři. Babímu létu definitivně odzvonilo na přelomu října a listopadu, kdy noční teploty klesaly až k -6 °C, zatímco ty denní vystoupaly maximálně k 9 °C.

První polovina listopadu byla poměrně deštivá, během 14 dnů napršelo téměř 50 mm, do konce měsíce pak přibýlo ještě necelých 10 mm, takže celkový úhrn srážek vystoupal o 20 mm nad dlouhodobý srážkový normál pro tento měsíc. Nadprůměrné byly i teploty. Nejtepleji bylo 17. listopadu, kdy se u nás odpolední maxima vyhoupla až na 15 °C (před třiceti lety v předvečer listopadových událostí dosahovala maximální teplota sotva 4 °C).

Zajímavé je i srovnání letošního podzimu s loňským rokem. V období od 9. do

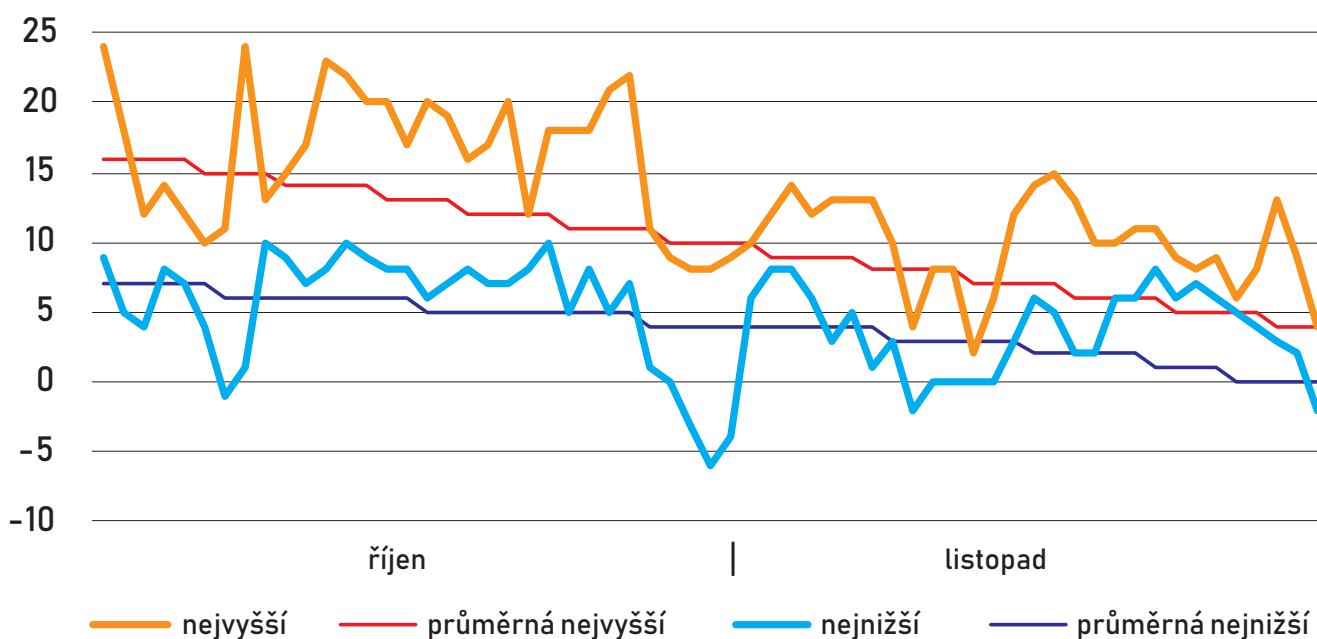
17. října se pohybovaly loňské teploty mezi 20–24 °C, v prvních dvou listopadových týdnech pak mezi 10–17 °C, což byly silně nadprůměrné hodnoty. Srážkové úhrny byly naopak značně podprůměrné, od září do prosince spadlo dohromady 46 mm srážek, letos napršelo obdobné množství během necelých 14 dnů počátkem listopadu. Podzimní deště tak přispěly ke zmír-

nění sucha, a to v celorepublikovém měřítku.

První dva prosincové týdny byly teplotně mírně nadprůměrné, srážkové úhrny do 15 mm byly převážně deštivé, a objevil-li se sněhový poprašek, neměl dlouhého trvání, teploty koncem tohoto období totiž oscillovaly kolem 5 °C.

Viktor Dobrev

Přehled teplot v období od 1. 10. do 30. 11.

Vážení a milí čtenáři Rožďalovicka, končí advent a nejenom děti se již těší na Vánoce, na svátky klidu a pohody. Blíží se konec roku a s ním i hodnocení. Když se ohlédnu za naší prací ve škole, vidím velké pracovní nasazení všech zaměstnanců školy, obrovskou snahu pedagogů naučit naše děti novým věcem, pomoci jim získat a upevnit nové zkušenosti. Posuďte sami, co jsme od října stihli, jaké možnosti se dětem a zámkům otevřely.

V říjnu přijelo do mateřské školy divadlo „Bublifik“ s veselou a hlavně poučnou pohádkou „O líné princezně“. V družině proběhly čtyři pěkné akce: Drakiáda, Papírový den, Křídování a Hrátky s listy.

Děti i žáci naší školy se vydali na výlov Bučického rybníka. Mohli tak pozorovat nejenom práci rybářů při výlovu, ale i krásné barvy podzimního lesa. Družina a některé třídy 1. stupně navštívily Výstavu Igráček v Galerii Melatrich.

Druhá třída spustila lavinu „přespávání ve škole“. Jejich nápad se zalíbil i jiným třídám a v podzimním čase si mnoho dětí vyzkoušelo svoji samostatnost a zjistily, jaké to je strávit noc mimo domov bez rodičů.

Sedmáci uspořádali velmi milé odpoledne u příležitosti Dne seniorů. Letos to bylo již třetí setkání a jsme rádi, že komunitní akci „Senioři na slovíčko“ můžeme považovat již za tradiční.

V rámci branné výchovy se žáci druhého stupně zúčastnili branného odpoledne. Za přípravu a spolupráci na této akci děkujeme předsedovi SRR panu Petru Buryanovi.

Proběhl sběr papíru a víček od PET lahví. Sice jsme jarní rekord ve sběru nepřekonali, ale vítězná 3. třída si za odměnu moc užila „Tajný ředitelský den“ v Jump-Areně Zličín.

Poděkování patří městu Rožďalovice, které nám letos opět umožnilo na obecním pozemku rozšířit školní sad. Deváťáci společně s prvňáky zasadili další ovocné stromy u Dolního rybníka. Těší nás, když se děti chlubí ve škole, že byli rodičům ukázat „ten“ svůj strom, nebo když nám vypráví, jak vzali konev a celá rodina jela „ten“ jejich strom zalít. Moc hezky se to poslouchá.

Školu, včetně mateřské školy, rozhybal projekt Škola v pohybu. Na tomto projektu již třetím rokem spolupracujeme s fotbalovým trenérem panem Myškou. Naši závodníci se neztratili ve velmi silné konkurenci v přespolním běhu v Lysé nad La-

bem a již tradičně jsme přivezli „kovy nejcennější“ z Běhu 17. listopadu v Kopidlně. Potěšující je, že dvě medaile získali i předškoláci.

Osmá a devátá třída navštívila závod Škoda Auto Mladá Boleslav. Prošli nejenom interaktivní muzeum, ale měli možnost dostat se i do závodu a vidět na vlastní oči práci v lisovně a svařovně.

Cesty za kulturou vedly většinu tříd do kamenných divadel. Většina žáků poprvé navštívila Divadlo Spejbla a Hurvínka, Divadlo Gong, Hudební divadlo Karlín. Žáci v divadlech viděli nejenom představení, ale zúčastnili se i pracovních workshopů.

Se změnou zimního času přichází každoročně ve školce čas na Světýlkový den aneb Uspávání broučků. Rodinné týmy se

sešly na zahradě mateřské školy, podle indicií sestavily heslo a mohly se vydat na světýlkovou stezku a cestou plnit úkoly připravené v Panské zahradě. Maminčky přinesly občerstvení a akce pokračovala světýlkovou diskotékou. Domů se nikomu nechtělo.

V mateřské škole jsme spustili projekt „Malá technická univerzita“, který bude pokračovat až do konce školního roku. Prostřednictvím programu MTU pěstujeme v dětech vztah k reálnému světu a přispíváme k rozvoji technického vzdělávání již u předškolních dětí. V letošním roce proběhly dvě lekce, Stavitel města a Malý architekt.

Žáci páté třídy navštívili v rámci exkurze výrobní závod a výcvikové centrum španělské firmy Grupo Antolin v Libáni. Navázali se zaměstnanci firmy velmi úzkou spoluprací, pozvali je na vánoční jarmark do naší školy a jejich nadšení neznalo mezí, když opravdu tři zaměstnanci firmy přijeli. Velmi je potěšili i sponzorské dárky, které třídě věnovali.

Na druhém stupni ZŠ proběhla beseda Prevence sociálně-patologických jevů s Mgr. Martinou Fejfarovou z Policie ČR.

Žáci prvního stupně se zúčastnili projektu Jíme zdravě. Šachisté vybojovali v okresním kole nádherné druhé místo a postupují do kola krajského.

Celý podzim jezdili děti a žáci naší školy na plavecký výcvik do bazénu do Jičína. Všichni si užili nejenom plavání, ale i jízdy na tobogánu. Díky dotaci, kterou jsme získali z MŠMT, jsme pokryli veškeré náklady na dopravu z fondů EU.

První adventní víkend jsme přispěli svým programem při rozsvěcení vánočního stromu v Rožďalovicích a v Košíku. Vystoupení dětí ze školky a žáků ze školy bylo moc pěkné a velmi milé.

Na začátku adventu jsme opět uspořádali komunitní akci Školní vánoční jarmark. Velmi nás potěšilo, že jsme mohli přivítat přes 350 návštěvníků. Každá třída se pochlubila svojí časosběrnou prezentací. Pro návštěvníky byly připraveny i vánoční dílničky, všichni si prohlédli třídy, ale také rádi poseděli v kavárničce U krtečka, kterou provozovala 9. třída nebo ochutnali dobroty v kavárničce ve školní jídelně, kde byla také korálková dílna. Žáci naší školy se pochlubili nejenom svými vánočně laděnými výrobky, ale

i nádherným a vtipným vystoupením v tělocvičně. V učebně fyziky probíhala výtvarná soutěž na téma Vánoční hvězda, kterou ve spolupráci se školou organizovalo SRR. V podvečer jsme slavnostně otevřeli novou jazykovou laboratoř – interaktivní výuku v ní nyní umožňují počítače, vzájemně propojené a ovládané programem pro virtuální třídu Robotel SmartClass. Protože učebna vznikla ve spolupráci s městem, pásku jsme přestříhli společně s panem starostou.

A na závěr si zájemci mohli vypustit lampióny štěstí. Byl to krásný zážitek, když se nad Rožďalovicemi vznášelo téměř dvě stě lampiónů a každý nesl nějaké nejtajnější přání.

Tak snad se všechna ta přání splní.

Výčtem posledních akcí školy jsme se dostali do tajemného adventního času.

Ráda bych Vám popřála jménem všech zaměstnanců, dětí a žáků naší školy krásné a pohodové prožití svátků vánočních, hodně štěstí a především zdraví v novém roce 2020.

*Mgr. Iveta Klímová,
ředitelka školy*

V úterý 3. prosince jsme uspořádali druhý Školní vánoční jarmark

Zřízení oltáře Panny Marie Lurdské v kostele sv. Havla

Ve zpravodaji *Rožďalovicko* z roku 2014 v čísle 4 je popis interiéru rožďalovického kostela, jak ho v regionálním časopisu *Český ráj* popsal Jaroslav Sosnovec, řídící učitel na obecné škole v Rožďalovicích. Tento popis se značně liší od skutečného dnešního interiéru. První oltář na pravé straně u vchodu do kostela je oltář Panny Marie Lurdské.

O vzniku tohoto oltáře vypovídá zápis v Pamětní farní knize rožďalovického děkanství toto:

V měsíci květnu L. P. 1893 učinili někteří zbožní osadníci rožďalovičtí mezi sebou dobrovolnou peněžitou sbírku k tomu účelu, aby se pro chrám Páně rožďalovický pořídila nová socha Panny Marie Lurdské. Dne 21. května roku 1893 odevzdal kostelník Josef Novák sbírku tu v obnosu 117 zlatých 50 krejcarů rakouského čísla zdejšímu děkanskému úřadu k účelu, aby – jak řečeno nahoře – zakoupena byla nová socha Panny Marie Lurdské. Brzy potom vznikla mezi osadníky myšlenka, aby se pořídil celý nový oltář se sochou Panny Marie Lurdské. Pokračováno tedy ve sbírce dobrovolných milodarů. Dne 20. listopadu 1893 vzrostla původní sbírka v obnosu 117 zlatých 50 krejcarů rakouského čísla již na obnos 306 zlatých 32 krejcarů rakouského čísla.

Nejjasnější patron kníže pán Jiří z Lobkowitz milostivě svolil, aby se slušný nový oltář pořídil. Oltář objednan u firmy Petr Bušek a synové v Sychrově u Turnova, a sice oltář z tvrdého dříví a pěknou sochou za obnos 600 zlatých rakouského čísla.

Jeho Jasnost, kníže pán Jiří z Lobkowitz – patron zdejšího kostela děkanského – daroval sám k tomuto zbožnému účelu milostivě 100 zlatých rakouského čísla. Ostatní nedostávající se část peněžitou měla platiti zádušní pokladna děkanského chrámu Páně rožďalovického.

Petr Bušek dodal objednaný oltář dne 11. září 1893 zdejšímu chrámu Páně sv. Havla. Oltář ten nový byl postaven po pravé straně vchodu hlavního – blíže kůru – právě pod oknem. Byl dodán – jak řečeno – za obnos 600 zlatých rakouského čísla.

Na zaplacení tohoto obnosu 600 zl. r. č. dáno:

a) ze jmenované sbírky nahoře 306 zl. 32 kr. zapláceno panu Petru Buškovi 240 zl. r. č.

b) Nejjasnější patron zaplatil 100 zl. r. č.

c) Zbytek scházející do 600 zl. r. č. zaplatila zádušní pokladna děkanského chrámu Páně.

Celá dobrovolná sbírka činí obnos 306 zl. 32 kr. Z toho obnosu zapláceno, jak řečeno, Petru Buškovi 240 zl. r. č.

Ostatek vydán na pořízení následujících věcí:

1) Kámen oltářní koupen za obnos 6 zl. 30 kr.

2) Šest svícňů bronzových koupeno po 7 zl. – to činí 42 zl.

3) Porto a balivo a poštovné od posílání peněz panu Buškovi činí 2 zl. 40 kr.

4) Za pěkný tebich² na stupeň oltáře i s lemovkou a práci dáno 13 zl. 70 kr.

Vcelku výlohy činili obnos 304 zl. 40 kr.

Zbýlá ještě část sebraných peněz v obnosu 1 zl. 92 kr.

Zbytek ten 1 zlatý 92 krejcarů rakouského čísla dán na zaplacení výloh za nové antipendium³, které bylo od některých osadníků dne 22. 7. 1894 (o pouti) darováno na hlavní oltář.

Nový oltář Panny Marie Lurdské byl posvěcen dne 8. prosince 1893 Vldp.⁴ děkanem Františkem Šorejsem za asistence Dp.⁵ Josefa Šádka, faráře kopidlnského a kaplanů rožďalovických Ludvíka Seyvaltra, fundálního⁶ kaplana a Jana Reindla, kaplana. Slavnou mši svatou při té příležitosti měl Dp. Josef Šádek, farář z Kopidlna.

V den svěcení obdržela Panna Maria Lurdská pěkný dar. Jest to bílý, zlatem vyšívaný ornát, který ku cti a slávě blahoslavené Panny Marie Lurdské do zdejšího děkanského chrámu Páně věnoval a daroval dobrotivě zdejší rodák, Vldp. Josef Němeček, farář a vikář v Loukově.

Tolik na vědomí budoucnosti napsal – dle přání Vldp. děkana Františka Šorejse – Jan Reindl, kaplan v Rožďalovicích.

Psáno dne 7. listopadu roku 1894.

Pamětní farní kniha je kronikou rožďalovického děkanství. Zapisovaly se do ní hlavně církevní události. Zápisy psané česky, latinsky a německy.

České zápisy jsou psány staročeským stylem, mnohdy ne v souladu se současnou gramatikou a slovosled je charakteristický pro dobu zápisu. Pamětní farní knihy, které obsahují i přesné kalkulace událostí, tak doplňují zajímavá místa rožďalovické historie.

*Zpracoval
Rudolf Valeš*

¹ Poštovné za dopravu zásilkou

² Koberec

³ Antipendium, jindy také pallium oltářní, je název pro ozdobné, zpravidla obdélné pole, zakrývající přední stranu oltářní mensy, tedy vlastně stipes oltáře křesťanského chrámu.

⁴ Vele důstojný pán

⁵ Důstojný pán

⁶ Fundální kaplan – kaplan vydržovaný z fundace (nadace)

Horem, horem, horem...

Vánočním jarmarkem a rozsvícením vánočního stromku na náměstí byl zahájen advent v Rožďalovicích. V tento čas si nemohu nevzpomenout na pana Josefa Horáka, řídícího učitele, zakladatele a sbormistra „Krkonošských učitelů“, sběratele lidových koled, kronikáře a v neposlední řadě zakladatele rožďalovického muzea. Když slyším nynější znělku místního rozhlasu, vzpomínám, jak po jeho zřízení byla vyhlášena soutěž o znělku, která by měla vztah k Rožďalovicům. Nepamatuji se, kolik návrhů bylo podáno, ale vybrána byla lidová píseň „Ještě já se podívám k rožďalovským zahradám“, kterou navrhl pan Josef Barák a koleda z Rožďalovicka „Horem, horem, horem“, kterou navrhl pan Josef Horák. Z každé skladby bylo vybráno opakujících se prvních pár taktů a utvořena znělka. Pro letní období byla vybrána znělka Josefa Baráka, pro zimní znělka Josefa Horáka. Je škoda, že dnešní legislativa neumožňuje bezplatné používání těchto znělek.

Jedním z přátel, s kterým udržoval pan řídící Horák čilou korespondenci, byl i brigádní generál Jan Kasalický, legionář, vlastivědný pracovník a historik vojenství. Jejich přátelství bylo natolik pevné, že v pozůstalosti po Janu Kasalickém, která je uložena v literárním archivu Památníku národního písemnictví v Praze, jsou i dopisy od Josefa Horáka.

Jelikož byl Jan Kasalický dobrým kreslířem, nakreslil i návrh na pohlednici s vánoční tematikou, na které vyjádřil vztah Josefa Horáka ke koledám. K vydání pohlednice však nikdy nedošlo.

Josef Horák pro tuto předvánoční dobu rozepisoval koledy a vánoční písně pro pěvecký sbor „Melantrich“, který dlouhá léta také vedl.

Rudolf Valeš

Nikdy nevydaná vánoční pohlednice Jana Kasalického

Svatou dobu...

mf Svatoú dobu již tu máme
V Betlémě a ve vřkole
nejmilýřích ováthů, proto rádi
vřichů lidé spali, pastýři jen
zvůliovati.....

zaspíváme: Sláva Je-zu-láthu,
vřichem poli o své stádo dbali,
sláva Je-zu-láthu!
o své stádo dbali.

3. Zmádnáť opáňrovi divně sbýřt hlasy,
nebeskvi se lořskou moct, vřich nově
4. Polekaví pastýřové jako rochy stojí,
mrtví, žito jen jen mrtví, promluví se boji.

5. Anděl boží u nich stojí pravi: ^{časy} ^{světi} ^{světi}
6. Boží syn, jenž od věčnosti býval v nebes
ráji,
Dobřeťe vřepokoje, radujte se z námi! dnes se merrí námi hosté, najdete ho
v stojí.

7. Sláva na výsostech Bohu, pokoj dobrým lidem!
Dnes už lidové hlásat mohou spásu v rájském hlídem.

Notový zápis jedné z koled od Josefa Horáka

Rožďalovice v roce 1949

Od převzetí moci komunisty v únoru 1948 uplynul téměř celý rok a budování socialismu v Československu se po vzoru Sovětského svazu rozjelo na plné obrátky. Slova někdejšího prezidenta republiky Klementa Gottwalda, který ještě v předešlém roce ujišťoval zemědělce, že se u nás kolchozy zakládat nebudou, vzala rázem zasvě. V únoru 1949 přijalo Národní shromáždění zákon o jednotném zemědělském družstvu (JZD) – základní jednotce kolektivizace zemědělské výroby. Soukromým zemědělcům začaly být předepisovány neúměrně vysoké povinné dodávky, které museli státu odvádět – jeden z nástrojů režimu, jenž měl rolníky přimět vstupovat do družstev (JZD měla totiž povinné dodávky značně nižší). Československé hospodářství se postupně začalo přeorientoávat na těžký průmysl, ačkoli zde měl tradici především průmysl lehký, který měl svá odbytiště po celém světě. Po vzoru Sovětského svazu se přešlo na plánování hospodářské výroby v pravidelných pětiletých cyklech (tzv. pětiletkách), počaly se rušit živnosti. Nově měli být řemeslníci sdružováni v tzv. komunálních podnicích, které byly pod přímou kontrolou místních národních výborů. Začaly se také rozjíždět první vykonstruované politické procesy: již 21. června 1949 byl popraven armádní generál Heliodor Píka, který byl krivě obviněn ze špionáže ve prospěch Velké Británie a z vlastizrady.

Zápisy Josefa Horáka v městské kronice k tomuto roku řadu těchto společenských změn reflektují a dokládají, jak se socializace venkova začala prosazovat i u nás.

PĚTILETKA

Rok 1949 byl zahájen slavnostním vstupem do pětiletky.

POČASÍ

Jaro bylo mokré, v dubnu chladno a časté deště. 7. května nepříznivě zasáhli ledoví muži se čtyřstupňovým mrazem, takže květy ovocných stromů pomrzly. Jarní práce byly až na zasetí řepy hotovy; cukrovar měl nedostatek semene. Ještě v červnu chladno, až v polovině července se oteplilo a hned započaly žně, jež končily 15. srpna. Dobře se sklízelo.

ÚRODA

Úroda obilí celkem dobrá; ovoce poskrovnou. Bramborová sklizeň dosti dobrá a sklí-

zelo se v suchu. Řepná úroda skvělá, řepa velká a mnoho.

JZD

JZD se dosud v našem městě neustavilo, ač někteří členové MNV se snažili, aby bylo zřízeno. Plánovala se návštěva některého vzorného JZD, ale nedošlo k tomu. Zemědělci podpisovali smlouvy s družstvem o dodávkách obilí, řepy, olejnin, mléka, brambor, masa a drůbeže.

BRIGÁDY

Brigády na řepných pracích zjara i na podzim vydatně zemědělství pomohly, rovněž tak ve žních a při skládání řepy v cukrovaru.

KSČ prodloužila dobrovolnými brigádami vodovod ze zámku do národní školy a vystavěla betonový chodník od mostu k cukrovaru. Svaz české mládeže v podzimních brigádách obřýval ovocné stromy na obecních pozemcích, všeobecná brigáda pracovala na úpravě cesty Na Drahách, kde se musilo jezdit na nádraží kvůli stavbě kanalisace. 31. října národní směna: pracovala na úpravě Obůrky. I při pracích na novém rybníku na Holi uplatňovaly se brigády. V zimě fungovaly několikrát sněhové brigády.

VOLNÝ TRH

V roce 1949 byly zrušeny potravinové lístky na chléb, pečivo a mouku a všechny potraviny tyto byly volně ke koupi. Mimo ša-tenky byl zaveden volný trh textilní a volný obchod masem a uzeninami mimo potravinové lístky.

KOMUNÁL

V roce 1949 bylo v Rožďalovicích započato se zřizováním komunálních podniků.

ŽIVNOSTI

Byla zrušena elektrotechnická živnost Františka Kozla a odhlášeno krejčovství Emilie Kumstýřové, truhlářství Josefa Malíka, prodej cukrovinek a čokolády Lidmily Folprechtové a pekařství Jindřicha Nechánského. Obnoveno bylo obuvnictví Františka Odla.

OBCHODY

Byla zřízena „Masna“ u Františka Tichého a řeznictví Ladislava Moravce převzala Jednota. Ústřední konsum v Hradci Krá-

lové zřídil v obchodě Karla Vecky textilní prodejnu. V obchodě Františka Hájka otevřen obchod sportovním a drobným zbožím „Zdar“.

KOUPĚ DOMU

MNV zakoupil dům čp. 28 bývalé Okresní záložny hospodářské v Libáni za 435 000 Kčs.

DOKONČEN RYBNÍK NA HOLI

Dokončen byl rybník na Holi, bývalý Vokřínek.

KOUPĚ POLÍ PRO ZALESNĚNÍ

MNV koupil roli 92 arů od Josefa Resla a 140 arů od Josefa Horáka a Marie Faltysové na Holi pro zalesnění.

PRODEJ TRÁVY

Tráva v Panské zahradě, pod Židákem a na obecních lukách, vojtěška u Hrádku se prodala v dílcích drobným spotřebitelům.

PLÁNOVÁNÍ KOUPALIŠTĚ

Bylo plánováno koupaliště pod Židákem.

KANALISACE

Výkop kanalisace byl zahájen s velikými potížemi: nouze o pracovníky síly, objížďení drahami do cukrovaru a na nádraží aj.

KOUPĚ KONFISKÁTU

Konfiskát domu čp. 184 v Obůrce byl koupen a koupě byla schválena MNV; byla to Menningerova vilka „Gréta“ a získal ji vrchní četnický strážmistr Zanger.

SKLIZEŇ OBECNÍHO OVOCE

Sklizeň ovoce z obecních sadů a stromořadí byla provedena v režii obce.

VÝKUP POZEMKŮ

Zádušní a děkanské pozemky byly státem vykoupeny.

ÚMRTÍ

Dne 10. ledna zemřel Antonín Zima, závodník firmy A. V. Tichý po automobilové havárii na Štědrý den.

NOVÝ NOČNÍ HLÍDAČ

František Horák se vzdal funkce nočního obecního hlídače a nastoupil Václav Mikšovský.

Antonín Majer: Kladení kanalizace v Rožďalovicích, lept 1949

SNÁHA PO PŘIPOJENÍ K NYMBURKU

Okolní obce žádaly o připojení k Nymburku a Rožďalovice se přidaly.

PARČÍK V REKTORYSOVĚ ULICI

Na místě zbořeného Benešova domku byl zřízen v Rektorysově ulici parčík péčí Okrašlovacího spolku a část pozemku v šíři dvou metrů byla postoupena Anně Palmové.

SBÍRKA NA ŠKOLU VE VARŠAVĚ

V týdnu československo-polského přátelství od 6. do 13. března provedla střední škola sbírku na stavbu školy ve Varšavě, jež vynesla 3000 Kčs.

NOVÝ KRONIKÁŘ

Kronikář Vojtěch Vavrouš složil funkci kronikáře; na jeho místo nastoupil řídící učitel Josef Horák.

PROHLÍDKA STUDNÍ

Byla provedena odborná prohlídka studní a vodních toků.

NÁBOR PRO SPSSSR

Dni československo-sovětského přátelství. Při slavnostní schůzi MNV byla podpisována zdravice generalissimu Stalinovi. Zároveň byl proveden nábor ve dnech 23. a 30. září do Svazu přátel SSSR.

Řeznictví Františka Tichého (čp. 79) převzala v roce 1949 Jednota a nová prodejna dostala název Masna. Snímek z počátku 50. let

POKUTY ZA NEDODANÉ OBILÍ

Za nedodané obilí v roce 1949 byly předsány ONV pokuty trojnásobnou cenou obilí než na volném trhu.

ZRUŠENÍ OKRESNÍHO SOUDU

Okresní soud v Libáni byl počátkem roku 1949 zrušen.

PLÁN PRO ROK 1950

Prosincová schůze MNV a ONV vypracovala plán pro rok 1950 o zajištění žní a výmlatu. Jednotlivé úkoly: zajištění dodávkových smluv, podmínka a osev, sklizeň a výkup, podzimní práce. Za splnění odpovídají zvolení jednotlivci, za spolkovou činnost předsedové. Snaha po JZD.

DODÁVKY MLÉKA DO NYMBURKA

V tomto roce bylo nařízeno dodávání mléka místo do Jičína do Nymburka.

NOVÝ PŘEDSEDA MNV

Předseda MNV Jaroslav Drbohlav vzdal se po nemoci funkce a za něho nastoupil Miloslav Pavlišta

ÚOK

Byla ustavena Újezdni osvětová komise.

DAR ŠKOLE

MNV daroval střední škole 10 tisíc Kčs na sezvučení promítacího filmu.

TRÁVENÍ MYŠÍ

Následkem velikého rozšíření myši museli do obcí přijet jičínské vojáci a na polích myši trávili.

DIAMANTOVÁ SVATBA

Dne 5. března slavili manželé Kryslíčkoví z Boleslavské ulice diamantovou svatbu.

SBÍRKA NA FOND JIRÁSKŮV

Dne 26. června byla provedena sbírka na fond k vydávání Jiráskových spisů.

NOVÝ BRANNÝ ZÁKON

Dne 1. října vstoupil v platnost nový branný zákon.

ZIMNÍ ČAS

Dne 2. října byl opět zaveden zimní čas.

TÝDEN ČESKOSLOVENSKO-SOVĚTSKÉHO PŘÁTELSTVÍ

Od 2. do 8. listopadu probíhal „Týden československo-sovětského přátelství“ a doprovodná akce k 70. narozeninám J. V. Stalina.

DOMÁCÍ ŠITÍ

Národní podnik Mnichotex zařídil šití zástěr v domácnostech.

TYRŠŮV ODZNAK ZDATNOSTI

Na podzim byla zahájena akce „Tyršův odznak zdatnosti“ – vedoucí Rudolf Šourek.

SBĚR ODPADOVÝCH HMOT

Pravidelný sběr odpadových hmot provádějí po celý školní rok žáci střední školy.

DODATEČNÝ MIMOŘÁDNÝ ROZPOČET

Do dodatečného obecního rozpočtu pro rok 1949 byla vložena částka 2 milionů Kčs na stavbu kanalizace, která se uhradí zápůjčkou a subvencí, takže není schodku.

AKCE 2M

Dodatečný mimořádný rozpočet v rámci akce 2M činí 158 tisíc Kčs, v roce 1948 povoleno 300 tisíc na komunikace a práce vodohospodářské, dohromady 458 000 Kčs, kterážto částka se uhradí půjčkou, takže schodek nevzniká.

*Připravil
Viktor Dobrev*

Vzpomínka na Josefa Buryana

Rád vzpomínám na lidi, kteří ve svém podniku nebo obci patřili k těm, na které se nezapomíná ani po letech, kdy odešli z produktivního života. Jejich pracovitost, úsilí a snaha zvýšit úroveň podniku, odborné znalosti či snaha pomoci těm nejpotřebnějším jsou toho nejlepším dokladem.

Mezi takové patřil bezesporu i pan Josef Buryan (1919–1996), předseda Jednotného zemědělského družstva 6. květen Košík, který tento podnik řídil sedmáct let (v letech 1965–1982) až do svého odchodu do důchodu. Osobně jsem ho znal více než třicet roků a vždy jsem si ho vážil pro jeho pracovitost, skromnost a snahu svým spolupracovníkům pomoci i s jejich osobními problémy. Ačkoliv řídil podnik, který sdružoval dvanáct obcí, řešil problémy s klidem, bez emocí a se skromností sobě vlastní.

Chtěl bych poukázat jen na některá z mnoha rozhodnutí Josefa Buryana, která byla nejen pro chod družstva, ale i pro občany zásadní, neboť ovlivňovala jeho další rozvoj a život v jednotlivých obcích.

Družstvo Košík v důsledku půdních a klimatických podmínek po stránce ekonomické nemohlo konkurovat stabilizovaným podnikům v Polabí a na Městecku. Toho si byl vědom i Josef Buryan a se svým kolektivem pracovníků přebudoval část výrobního programu na pastevní způsob odchovu mladého skotu v kooperaci s družstvy v nížinných oblastech okresu, které takové podmínky neměly a po-

trebovaly kvalitní zdravý materiál pro reprodukci základního stáda skotu. Tento způsob pastevního odchovu, který se v Košíku zavedl, se v oblasti i po čtyřiceti letech dále dobře uplatňuje, i když k jinému účelu.

Vzhledem k tomu, že v Košíku a Rožďalovicích nebyl žádný významný podnik, který by ekonomickými i jinými kapacitami pomáhal obcím při zabezpečování běžného života občanů, „zůstal“ tento úkol na Košíku. Družstvo pomáhalo lidem v obcích především stavebními kapacitami vylepšovat a upravovat domky a s představiteli obcí plnit požadavky volebních programů.

K tomu také družstvo vybudovalo kapacity na zpracování řeziva, které slouží dodnes. Jen pro zajímavost uvádím, že v osmdesátých letech při značném rozvoji stavebnictví byl i dočasně nedostatek cihel, a tak družstvo znovu otevřelo již uzavřenou cihelnu v Košíku, čímž se na čas vyřešil výpadek cihel i pro široké okolí. Nevím, jak dlouho by dnes trvalo znovuzprovoznění cihelny, ale družstvu pod vedením pana Josefa Buryana se to podařilo v krátké době.

Také v oblasti kulturně společenské se zmíním o akcích družstva, které byly vždy

velmi populární i pro širokou veřejnost a hojně navštěvované. Jsou ještě dnes pamětníci, kteří rádi vzpomínají na nezapomenutelná vystoupení známých hudebníků a zpěváků – Hanu Zagorovou, Petra Rezka, Karla Vágnera či vystoupení Moravanky pod vedením Jana Slabáka. To jsou jen některé z akcí, které se uskutečnily v kulturním domě v Košíku, čímž se tato malá obec řadila v této oblasti k předním na okrese Nymburk.

Za pracovní úsilí a úspěchy v řízení podniku bylo Josefu Buryanovi k jeho šedesátinám uděleno prezidentem republiky státní vyznamenání. Ani tímto vyznamenáním se nikdy nechlubil a mnozí v družstvu dokonce ani nevěděli, že je jeho nositelem.

Samozřejmě s intenzitou života a každodenní prací velmi úzce souvisel i soukromý a rodinný život Josefa Buryana. K tomu mají co říci jeho potomci, především vnuci, za něž to vyjadřuje pěkně Jan Buryan, který pokračuje i v jeho odkazu – ve farmaření.

Dne 15. listopadu uplynulo 100 let od narození Jana Buryana. Ještě jednou bych mu proto chtěl alespoň takto velmi upřímně a s úctou poděkovat za všechno, co v životě udělal nebo ještě udělat chtěl.

Díky za to, že jste byl.

Slavnostní otevření kulturního domu v Košíku v roce 1977

Ing. Antonín Hampl

Léta 1953 a 1954

Od 1. ledna 1953 mají rybáři nový zákon, nový jednotný rybářský řád, nové stanovy a nové organizační rozdělení. Zanikají porádky svazů. Centrálním orgánem se stává Jednota rybářů v Praze, dělená na oblastní pobočky Jednoty rybářů. Lidový rybářský spolek Rožďalovice patří pod oblastní pobočku Kolín. Ministerstvo zemědělství dělí tekoucí vody na rybářské revíry. Náš rybářský revír ponese název „Mrlina 2“.

Popis revíru z této doby:

- řeka Mrlina od mostu ve Vestci až po sádky v Bartoušově,
- potok Bystřice (Libáňský) od vtoku do Hasinského potoka až k pramenům,
- Hasinský potok od vtoku do Mrliny až pod rybník Hasina,
- Štítarský potok (Dymokurka) od vtoku do Mrliny až pod rybník Pustý a dále až k pramenům,

- Smíchovský potok (Komárovka) od vtoku do Štítarského potoka až ke státní silnici Poděbrady – Jičín.

Z pohledu historie našeho města v této době zaniká název řeky Trnava, který obyvatelé Rožďalovic po staletí užívali.

Některá důležitá ustanovení jednotného rybářského řádu z roku 1953 pro vody místopruhové:

- Chytat se může na dva pruty, na každém prutu mohou být dva návazce s jedním háčkem.
- Váha ulovených ryb může být nejvýše 6 kg denně, v tomto úlovku smí být 1 kapr a 1 štika, nebo 1 kapr a 1 candát, nebo 1 štika a 1 candát, nebo 2 kusy jednoho z těchto druhů ryb.
- Denní úlovek raků je 30 kusů.
- Zákaz lovu na živou rybkou od 1. ledna do 15. června.

- Úlovky změřit, zvážit a zapsat u vody do přehledu o úlovcích inkoustovou tužkou.

- Přívláč povolena na tekoucích vodách od 1. září do 31. prosince, na údolních nádržích od 16. června do 31. prosince.

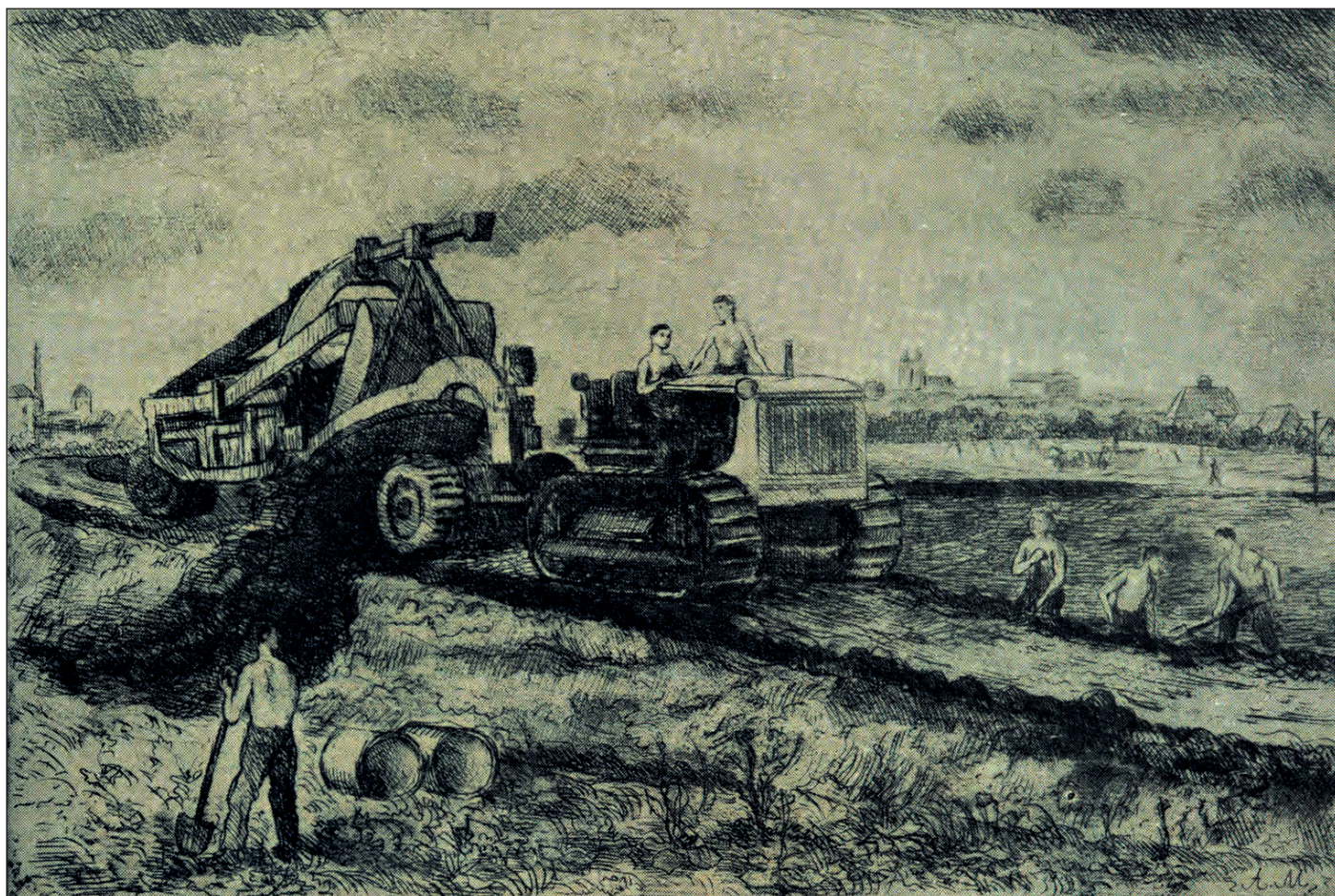
- Od 16. března do 15. června všeobecný zákaz lovu ryb, od 1. května povoleny výjimky – tůň, odstavná ramena, údolní nádrže, důlní propadliny.

- Rybář musí mít pruty na dosah.

- Rybář nesmí úlovky prodávat ani směňovat.

- Denní doby lovu: prosinec, leden, únor od 7 do 18 hod., březen, květen, září, říjen, listopad od 5 do 20 hod., červen, červenec, srpen od 3 do 22 hod.

Z dodržování nového rybářského řádu dělala některým našim rybářům největší problém štikovka (třetí prut). Trvalo to prý

Antonín Majer: Rýpadlo na novém rybníce, lept 1952

ještě několik let, než se odnaučili štikovku používat.

Na jaře 1953 je založena v Libáni Místní skupina rybářského spolku. Pro sportovní rybolov mají libánští rybáři rybník „U vily“. V Bystřici je od paní Anny Repšové pronajat za 300 Kčs ročně rybník, kde si ryby odchovávají. Část starostí o rybařinu si libánští rybáři berou na sebe.

NOVÁ MĚNA

Z 68 členů LRS Rožďalovice si do 31. května 1953 zaplatilo povolenku v ceně 200 Kčs 33 rybářů. Během jara rybáři koupili kapří plůdek na osazení Záměstského rybníka, krmení pro ryby, sítě a další inventář.

Dne 1. června 1953 začíná platit v Československé republice tzv. „nová měna“. Z 15306 Kčs, které měli rybáři na vkladní knížce, zůstalo po přepočtu 1360 Kčs. Zmatky, které kolem financí tehdy nastaly, si dnešní člověk jen těžko dokáže představit. Z dostupných záznamů lze jen zjistit, že povolenka od 1. června stála 20 Kčs. Hospodaření rožďalovických rybářů končí k 31. prosinci 1953 zůstatkem 758 Kčs.

Novým členem se v roce 1953 stal Zdeněk Nechánský z Rožďalovic (čp. 122). V příštích letech to bude významná osobnost rožďalovických rybářů. Díky němu máme z tohoto roku první záznam o celkové váze ulovených ryb na rybářském revíru Mršina 2 – bylo to 507 kg ryb.

Měsíční časopis rybářů „Československý rybář“ vyšel z důvodů snížení přídelu papíru jen šestkrát v roce.

V letních měsících tohoto roku byly dokončeny práce na výpustním zařízení Třeboňského rybníka. Betonový kbel nese letopočet 1953. Po 105 letech byl Třeboňský rybník obnoven a napuštěn.

ROK 1954

Politická situace v Československé republice způsobila, že na přelomu let 1953/1954 mnoho funkcionářů různých institucí a spolků odstupuje ze svých funkcí. Začátkem roku 1954 odstupuje téměř celý výbor Lidového rybářského spolku. Jediný, kdo je ochotný pokračovat, je rybářský hospodář Vojtěch Vysoudil.

Na členské schůzi dne 6. března 1954 jsou do funkcí zvoleni noví rybáři: předsedou je zvolen František Vlasatý, jednatelem Jan Novák, pokladníkem Zdeněk Nechánský. Schůze dále odsouhlasila možnost placení

Jez na Mrlině na snímku ze 40. let 20. století

brigád. Cena byla stanovena 5 Kčs za hodinu. Několik rybářů této možnosti využilo a brigádu si zaplatili.

Od tohoto roku Lidový rybářský spolek Rožďalovice spadá pod oblastní pobočku Jednoty rybářů v Chlumci nad Cidlinou. Cena povolenky včetně členského příspěvku je 20 Kčs. Povolenku zaplatilo celkem 68 rybářů: 30 z Rožďalovic a Křince, 28 z Libáně a 10 z Kopidlna.

Člen přísežné stráže Bohumil Zanger odevzdal spolkovou pistoli na místní oddělení Sboru národní bezpečnosti. Rybářský spolek za ni dostal náhradu 95 Kčs.

Na jaře roku 1954 ukončili rybáři hospodaření na sádkách na Hasině. Sádky, jejichž majitelem bylo Jednotné zemědělské družstvo Rožďalovice, zůstaly od té doby nevyužity.

Celkový úlovek členů Lidového rybářského spolku Rožďalovice v roce 1954 byl 589 kg ryb. Novým členem se stal Jan Tlustý (čp. 78) z Rožďalovic.

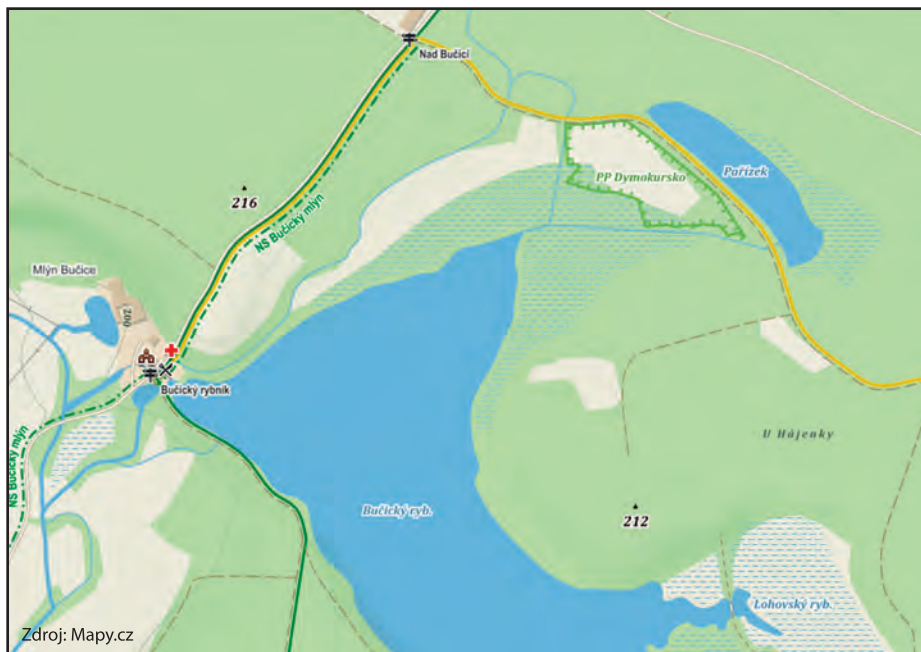
Celkový příjem Lidového rybářského spolku byl 4541 Kčs. Hospodaření rybářů končí k 31. prosinci 1954 zůstatkem 545 Kčs.

Jan Nožička

Přírodní památka Dymokursko – 1. část

Jsou čtyři dny do Vánoc 2016 a rada Středočeského kraje na svém zasedání schvaluje zřízení přírodní památky Dymokursko. Začátkem nového roku pak nařízení č. 1/2017 vstupuje v platnost, ale další rok a půl ještě trvá, než jsou v terénu přírodní památky řádně označeny. Ano, množné číslo „památky“ je namístě, protože se ve skutečnosti jedná o šest samostatných maloplošných území. Území velmi rozmanitých (les, louky, rybník), a hlavně od sebe dosti vzdálených. Vždyť mezi lokalitami č. 1 u městského Krčského rybníka a šestkou za Prodašicemi je to vzdušnou čarou 20 kilometrů! Proč se všechny lokality jmenují stejně a proč při vyhlašování nebyly uplatněny místní názvy, nevíme, ale třeba časem dojde k přejmenování.

A tak máme kousek od Rožďalovic, 2 km severovýchodním směrem, přírodní památku Dymokursko (č. 3), které pracovně říkáme „Louka u Bučického rybníka“. Cestou po žluté turistické trase od Bučického mlýna do Mlýnce jdeme po vyvýšené cestě kolem Pařízku – dnes již bohužel zanikajícího rybníčku. Po pravé straně mineme tabuli se státním znakem označující přírodní památku a zároveň i evropsky významnou lokalitu a pod zarostlým břehem směrem k Bučickému rybníku se rozkládá krásná květnatá louka – jedna z po-

sledních, a to nejen na Rožďalovicku. Pod ochranou je necelých 2,5 ha vlastní louky, ale je škoda, že chráněný není zmíněný břeh, protože na něm rostou zajímavé druhy hřibů, např. satan, hřib bronzový aj. A na starých dubech je možné pozorovat vzácné brouky – třeba roháče obecného nebo zlatohlávka skvostného.

Na louce se pase srnčí zvěř, občas se objeví liška nebo divoká prasata. Ta zde myslivci v minulosti přikrmovali, což mělo

negativní důsledky pro rostlinná společenstva v západní části louky. Nyní je zde tato činnost samozřejmě zakázána a myslivci tento zákaz dodržují.

Již od začátku jara se můžeme kochat pestrou paletou rostlin – od těch celkem běžných až po druhy chráněné. Z nich jmenujme žluté kvetoucí upolíny nejvyšší, krásný trs kosatců sibiřských, na vlhčích místech pak naše orchideje: prstnatec májový, pletní a jejich křížence.

Podrobný inventarizační průzkum zde dosud proveden nebyl, ale jistě by přinesl i další zajímavosti – v minulosti byl odsud například uváděn i vzácný kostival český.

Zdejší flora hostí nepřehledné, jinde u nás již nevidané, množství bezobratlých živočichů – motýlů, brouků, ale třeba i pavouků a měkkýšů.

Na podzim se pak louka zavírá fialovými květy ocúnu jesenního, aby se na jaře otevřela opět tímto druhem. V tu dobu ovšem nekvetoucí, pouze s nápadnými, sytě zelenými listy s tobolkou uprostřed. Mezitím je však třeba v létě louku posekat, aby nedocházelo k jejímu zarůstání nálety keřů. Další zásahy v chráněném území nejsou povoleny, stejně tak je zakázáno hnojení, používání chemických látek (biocidů) a veškeré další činnosti, které by byly v rozporu s ochranou přírody.

Jiří Rejsek

Zdravý pařez bez dutiny či hniloby neznamená zdravý a stabilní strom

Zima nastala a občané nejen našeho města se opět ocitli (aniž by to chudáci často sami o sobě věděli) v období vegetačního klidu, v němž je obvyklé a mnohdy skutečně i nezbytné pokácet nebezpečné stromy a jiné dřeviny, které se v našem blízkém okolí nacházejí (ve většině případů na základě městským úřadem platně vydaného povolení ke kácení, jež nabylo právní moci). Po pokácení stromů zůstává často na jeho místě pouze smutný pařez, který se mnohým z nás často zdá zdravý. Je tedy na místě položit si otázku, zda bylo nutné strom opravdu pokácet, když jeho pařez zdravím přímo oplývá a jehož řezná plocha svítí do svého okolí nejen ve dne, ale často více i v noci ve světle ponurých pouličních lamp. Proto bych se rád jako váš spoluobčan a stromo-lezec, jenž již více než čtvrtstoletí ošetřuje a někdy bohužel i kácí nebezpečně prohnílé, prasklé, odumírající a suché stromy, podělil o cennou zkušenost: že totiž hodnotit stav pokáceného stromu podle jeho pařezu je stejný nesmysl jako hodnotit intelekt a duševní zdraví kupříkladu nešťastně státního sv. Jana Křtitele podle jeho hlavy na zlatém podnose přinesené ke cti a chvále krále Heroda překrásnou princeznou Salome.

Stav báze kmene u země v místě řezné plochy pařezu pokáceného stromu je sám o sobě pro posouzení jeho vitality, zdravotního stavu, mechanické stability (odolnosti vůči vývratu z kořenů či zlomu kmene a větví v koruně) a jeho provozní bezpeč-

nosti naprosto nedostačující (až zcela irrelevantní) a nelze jej v žádném případě pro odhad stavu stromu před jeho pokácením brát jakkoliv v úvahu! Nemluvě ani o skutečnosti, že rozsáhlé napadení stromu různými škodlivými chorobami a škůdci (např. klíněnkou jírovcovou u koňských kaštanů či v současné době populárním kůrovcem u smrků a jiných jehličnanů – viz obr. 1), pro něž musel být jedinec pokácen, nelze též podle stavu pařezu mnohdy vůbec poznat.

Výše na kmeni a v kosterním větvení kmene v korunu s kosterními těžkými větvemi se totiž často nachází velké množství závažných defektů (např. trhlin, prasklin, hnilob dřeva, uzavřených, či dokonce otevřených dutin, jež pozná i laik bez jakéhokoliv odborného vzdělání apod.), které jsou nebo mohou být velmi vážnou příčinou snížené mechanické stability stromu (jeho odolnosti vůči zlomu kmene či kosterního větvení, popř. tlustých kosterních větví). V tomto směru jsou jedněmi z nejhorších defektů otevřené dutiny ve kmenech stromů či v kosterních větveních kmene – viz obr. 2. U nás ve městě si lze takových dutin všimnout ponejvíce na našich starých ořešácích v rodinných zahradách. Labilní strom náchylný ke zlomu kmene či kosterního větvení s výše popsanými defekty musí být prostě mnohdy z provozně bezpečnostních důvodů pokácen. Ponechaný pařez o jeho špatné vitalitě, zdravotním stavu a zejména stabilitě nevypoví zřehla nic. Dalším závažným de-

fektem, který je velmi často příčinou mechanického selhání kmene, nemusí být jen hniloba v jeho dřevě, ale mnohdy také defektní a labilní tzv. tlakové větvení kmene s vrostlou kůrou, které často způsobí rozlomení stromu. Hniloba ani tlakové větvení nebývá situováno do báze kmene, ale častěji se defekt nachází podstatně výš, často až těsně pod korunou – obr. 3. A třetím, ale nejpodstatnějším problémem může být naopak rozsáhlé poškození kořenového systému stromu dřevokaznými houbami, které mají schopnost destruovat a rozložit dřevo kotevních kořenů v zemi, čímž může dojít k náhlému vývratu (dokonce i mladého) stromu jako na obr. 4 (jedná se např. o různé druhy václavků, dřevomor kořenový, vějířovec obrovský (obr. 5) a jiné dřevokazné houby, které bázi kmene a tím i později po kácení vytvořený pařez napadají jen zřídka, nebo dokonce vůbec). Opět po vývratu na řezné ploše pařezu často nenalezneme žádné známky po hnilobě dřeva, která způsobila selhání napadených a často velmi prohníklých kořenů. Provozní bezpečnost stromu není totiž dána jen mechanickou odolností kmene a jeho báze, ale mnohdy také stavem kořenového systému, který se na stromu a pařezu vůbec nijak viditelně neprojevuje (vzpomeňme si prosím na nechvalně známý případ pádu pajasanu ve Zlíně, který usmrtil dva školáky a jehož pařez byl zcela zdravý, zatímco kořenový systém stromu chyběl, protože byl zcela uhníly činností dřevokazných hub).

Kůrovcové smrky

Dutina ve kmeni s hnilobou

Rozlomený kaštan s tlakovým větvením

Zdravý pařez vyvráceného stromu

Vějířovec na bázi kmene

Staticky velmi nebezpečný může být ale i zelený a vitální strom se zcela zdravými kořeny a kmenem v případě tzv. „přeštíhlení“ v hustých městských porostech (jeho kmen je prostě příliš vysoký a tenký a koruna příliš velká a vysoká). Vlivem přeštíhlení kmene u jinak zdravého, vitálního a bez jiných defektů ohroženého jedince může dojít k jeho náhlému zlomu a pádu celého stromu na zem. Stejná situace, ale často ještě mnohem dramatictější a nebezpečnější nastává ve chvíli, kdy dojde k vyvětvění spodních větví u zcela zdravého stromu, z něhož zbyde jen jakási zelená „májka“ (obr. 6). Takový vyvětvený strom se stává extrémně nebezpečným i za mírného vánku a jeho kmen se samovolně láme zejména ve spodní polovině kmene.

Nutno však poctivě dodat, že i vykotlaný mohutný kmen nízkého stromu s množstvím za jiných podmínek pro stabilitu významných hnilob, prasklin, trhlin, otevřených dutin a jiných defektů může být za určitých okolností nejen vitální a plný ži-

Vyvětvený smrk

vota, ale i stabilní a pro své nejbližší okolí naprosto provozně bezpečný.

Nechci nikoho děsit, ale na závěr bych rád připomněl, že velkou hrozbu nepředstavují pouze prohnílé kořeny či kmen stro-

mu. Velké nebezpečí může pro lidské zdraví a život představovat také nestabilní a pomalu se rozpadající koruna stromu s velkým množstvím již zlomených a v koruně visících nebo ke zlomu náchylných větví. Při nárazu do hlavy dospělého člověka je s 95% jistotou smrtelná kinetická energie o velikosti 210 J, což je energie dvoukilového předmětu padajícího z výšky pouhých 10 metrů. Takovou hmotnost může mít např. 2 m dlouhá větev stromu o průměru v místě jejího zlomu pouhých 10 cm. Jedna z takových větví nedávno dokázala i prorazit čelní sklo projíždějícího osobního auta (obr. 7). Zde je však vhodné podotknout, že nebezpečné a ke zlomu náchylné větve v koruně stromu lze buď odstranit, zakrátit nebo je stabilizovat bezpečnostními vazbami (které si můžeme osobně prohlédnout na nedávno ošetřených památných jirovcích u sochy sv. Václava před zámekem) a není nutné kvůli nim hned pokácet celý strom.

Nebezpečné a suché stromy je nezdůvodnatelné nutné ve městech a obcích prostě pokácet,

Zlomená větev z koruny skončila v autě

Prasklý dub se zdravým pařezem

i když s rozumem a v míře, pokud možno, co nejmenší, o tom není sebemenšího sporu. Nicméně pokud již k pokácení stromu třeba i kousek od vás a vašeho bydliště na městském pozemku dojde, vezte, že i my zastupitelé společně s panem starostou pečlivě přemýšlíme o tom, zda je nezbytně nutné jej pokácet, či nikoliv. A budete-li mít opravdu neodbytný pocit, že námi pokácený strom s krásným pozůstalým pařezem jsme pokáceli zbytečně, nebojte se mne oslovit a já se vám pokusím vysvětlit, jaké závažné důvody nás vedly k jeho odstranění (viz obrázek č. 8, kdy bylo nutné pokácet mohutný dub s prasklým dvojkménem až k pařezu, jenž byl po zřízení u země zcela zdrav bez jakýchkoliv prasklin).

OŠETŘENÍ ŠESTI PAMÁTNÝCH STROMŮ

Na území města Rožďalovice se v současnosti nachází celkem jedenáct starých památných stromů. Za památné stromy lze ve smyslu § 46 zákona ČNR č. 114/1992 o ochraně přírody a krajiny považovat a vyhlásit rozhodnutím orgánu ochrany přírody mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí. Městu Rožďalovice se letos povedl poměrně husarský kousek, když od Ministerstva životního prostředí obdrželo (v souladu s jeho rozhodnutím č. MZP/2019/610/1540 o poskytnutí finančních prostředků v rámci Programu péče o krajinu v roce 2019 – Podprogram pro zlepšení dochovaného přírodního a krajinného prostředí) 100% dotaci na ošetření šesti z nich. K ošetření byly městem kvůli jejich zhoršenému zdravotnímu stavu, vitalitě a stabilitě vybrány dub letní v soukromé zahradě paní Švarcové na pozemku parc. č. 6/8, jinan dvoulaločný v parku u zámku (Domov Rožďalovice) na pozemku parc. č. 6/3, dva jírovce maďaly u sv. Isidora na pozemku parc. č. 343 a dva jírovce maďaly v ulici U Barborky u sochy sv. Václava na pozemku parc. č. 953/2. Ošetření všech našich stromových seniorů provedla společnost Arbonet. Na ošetřovaných stromech se v podzimních měsících ladně pohupovali zkušení stromolezci: Karel Hampl z Chvojence, Martin Chmátal z Pyšle, Karel Sýkora z Jablonce nad Nisou a Petr Volavka z Horních Počernic. Všechny památné stromy byly ošetřeny v souladu s rozhodnutím o jejich ošetření vydaným Odborem životního prostředí v Nymburce a kontrolu nad

Ochmet evropský na vrcholu koruny dubu letního

řezem jejich korun a instalací bezpečnostních vazeb na větve hrozící zlomem a pádem na zem převzala Ing. Milena Vojtíšková z Agentury ochrany přírody a krajiny, Regionálního pracoviště Správa CHKO Kokořínsko – Máchův kraj, do níž spadá i naše město a okolí.

Sloupovitý dub letní (*Quercus robur*, „Fastigiata“) roste v soukromé zahradě paní Švarcové (dříve byl součástí stromové zámeckého parku u dnešního Domova Rožďalovice) a k jeho ošetření město přistoupilo zejména proto, že na vrcholu jeho mohutné koruny se opět po letech objevil poloparazitický keř ochmet evropský (*Loranthus europaeus*), jenž dubové vrcholové větve okrádal o vodu a světlo a způsoboval jejich předčasný úhyn. Ochmet je velmi blízkým příbuzným známějšího vánočního jmelí, jen s tím rozdílem, že se jedná o keř opadavý se žlutými, a nikoliv bílými bobulemi a parazituje pouze na dubech v nížinách, které je schopen utrápit doslova až

k smrti uschnutím. Odstraněním ochmetu z koruny dubu dojde v následujících letech bezesporu ke zlepšení jeho zdravotního stavu a vitality.

Jinan dvoulaločný (*Ginkgo biloba*) rostoucí v zámeckém parku těsně u budovy je nádherným statným jedincem s mohutnou korunou a polámanými tlustými kosterními větvemi vinou letních víchřic z minulých let. Obvodovou redukci jeho koruny a zkrácením jeho těžkých větví došlo k jejich účinné stabilizaci spojené s instalací bezpečnostních vazeb tak, aby již nemohlo v letních bouřkách dojít ke zlomu dalších větví tolik důležitých pro jeho nesnadný život. Všichni uctívači Ginkga a foglarovci si tak jistě v následujících letech zase přijdou na své, až budou sbírat na podzim jeho opadané zlatavě žluté vějířovité listy exotického vzezření.

Dva mohutné a soliterně rostoucí jírovce maďaly (*Aesculus hippocastanum*) u kříže v polích u sv. Isidora jsou majestátní stro-

my, pod nimiž se zejména na jaře v době jejich svícovitého kvetení scházejí nejen mladí milenci, ale i staří Břeží vlci a obdivují jejich mohutnou stavbu těla se svalovitými kosterními větvemi, jež ale opět hrozí zlomem ve větru nejen kvůli jejich velké hmotnosti, ale i mnoha otevřeným dutinám. Zdravotní řez obou jírovců s lokálními redukcemi jejich ke zlomu náchylných větví byl opět podpořen instalací bezpečnostních vazeb tak, aby k jejich rozlomení a pádu na zem nemohlo v budoucnu dojít.

Dva staré jírovce maďaly (*Aesculus hippocastanum*) v ulici U Barborky u sochy sv. Václava jsou bez jakékoli nadsázky odumírajícími polosuchými jedinci s velmi nízkou vitalitou a velmi špatným zdravotním stavem, nemluvě o jejich stabilitě – kvůli vysokému množství otevřených dutin ve kmeni a kosterních větvích, rozsáhlé hnilobě dřeva nejen ve kmeni, ale dokonce i v kořenech a mnoha suchým větvím v koruně bylo nutné oba jedince obvodově v koruně zredukovat až o třetinu jejich původní velikosti a opět je svázat bezpečnostními vazbami tak, aby se žádná z mohutných větví vyrůstajících z kmene z něj nemohla vylomit a spadnout na zem na chodník či silnici, nebo dokonce na samotnou sochu sv. Václava, jež nedávno prošla nákladnou rekonstrukcí. Jírovce (koňské kaštiny) jsou stromy, které dokáží obrazit novými výhony a větvemi třeba i z kmene a pařezu a my pevně věříme, že i tito dva poměrně silně ořezaní starouškové na jaře obrazí svými novými výhony

a olistí se hustě tak, jako někteří jejich soupoutníci ve svaahu v ulici pod nimi, kterým se již koruna ve větru v minulosti zlomila až u kmene, a ony obrazy a dodnes žijí jako pamětníci starých dobrých časů.

Všechny památné stromy byly na přání Ministerstva životního prostředí (MŽP) ošetřeny v souladu se Standardy péče o přírodu a krajinu AOPK (jež si lze zdarma stáhnout na standards.nature.cz) za celkovou cenu 156 264,40 Kč včetně 21 % DPH. Město Rožďalovice díky 100% dotaci od MŽP nemuselo do jejich ošetření investovat jedinou korunu. MŽP tudíž patří náš velký dík. Významnou část finančních nákladů nicméně netvoří řez stromů, ale zejména materiál a instalace dynamických bezpečnostních vazeb v korunách. Jedná se o speciální polypropyle-

Jírovce před zámek nejsou v dobré kondici

nová dutá lana do sebe vplétaná s minimální pevností v tahu 4 t (systém Gleistein Gemini S 7/28 mm). Do korun všech památných stromů stromolezci nainstalovaly 19 kusů vazeb o celkové délce bezmála 175 m (včetně zápletů).

Dokud je ruka MŽP otevřená, pokusíme se i v příštím roce požádat o dotaci na ošetření zbývajících pěti památných stromů, zejména pak mohutné lípy srdčité rostoucí u zdi kostela sv. Havla vlevo od jeho hlavního vchodu, ježž věk známe díky městským kronikám poměrně přesně. Byla vysazena roku 1792, je jí tudíž téměř 230 let a já osobně jsem přesvědčen o tom, že se jedná (možná společně s bukem lesním na okraji lesa Kálek vlevo od silnice směrem k Tuchomi) o nejstarší památný strom našeho překrásného města a jeho neméně krásného okolí.

Přeji Vám požehnaný čas adventní a těším se na společnou diskusi o našich městských stromech a péči o ně i o jejich přírodním kácení.

Marek Žďárský Hasinský
alias Břeží Vlk

Jinan dvoulaločný v zámeckém parku

Kuchařem jsem chtěl být už od dětství

U dnešní době již není mnoho těch, kteří by v jednom zaměstnání strávili téměř půl století. Výjimky však potvrzují pravidlo. Jaroslav Michálka nastoupil v lednu 1973 jako šéfkuchař do domova důchodců na zdejší zámku, před nedávnem oslavil sedmdesátku, v „zámecké kuchyni“ však, jak sám říká, už sedm let přeslужuje. Za tu dobu pamatuje celkem osm ředitelů...

Jardo, jak ses do zámku vlastně dostal?

Když jsem musel asi po třech letech odejít od Sboru národní bezpečnosti, tak mi Fanda Tichý, s kterým jsem sloužil ve Křinci (tehdy jsem bydlel v Bošíně ve škole), povídá: „Járo, já ti seženu práci. Můj táta vypomáhá v Rožďalovicích na zámku, tak já tě tam dostanu.“ Tak mi to zařídil, a když jsem tam přišel, tak mi vedení povídá: „Soudruhu, vy jste kandidát strany, jestli chcete, můžete dělat vedoucího pracovníka, ale musíte vstoupit do strany, jinak to nepůjde.“ Kdo dneska říká, že do strany musel vstoupit, tak to není pravda, já jsem tam vstoupil z vyčůranosti, abych dělal vedoucího kuchaře.

Jak dlouho si tuhle pozici zastával?

Vedoucího jsem dělal až do roku 2002, kdy na moje místo nastoupila Jana Prejsková. Tehdejší ředitelka Honzíková to chtěla omladit a já byl de facto postaven před hotovou věc, ale to je normální, to s sebou nese doba. Zůstal jsem na zámku jako řadový kuchař a dneska jsem rád, protože jako vedoucí bych musel dělat na počítači, a to už není pro mě. Po čase jsem taky chvíli přemýšlel i o jiném zaměstnání, dozvěděl jsem se, že docela slušně platí mladoboleslavská Akuma. Doktor mi napsal posudek a já jsem se tam vydal. Bohužel kvůli nějaké závažné nemoci mě nemohli přijmout.

A to jsi hned nastoupil do vedoucí pozice bez nějaké průpravy?

Než jsem nastoupil, tak mě vedoucí provozu poslal na zkušenou do Domova důchodců v Lysé nad Labem, tehdy jsme totiž spadali pod jedno ředitelství v Poděbradech, kam patřil ještě Domov důchodců Luxor v Poděbradech, my, Lysá a Ústav sociální péče pro mentálně a tělesně postižené děti a mládež v Kersku. Tak jsem tam jezdil 14 dnů a to byla ha-

vaj, já tam přijel, holky už měly maso hotový den dopředu a byla tam vedoucí nějaká Bóža ze Semic a ta mi povídá: „Járo, nic nemusíš dělat, jen se dívej,“ tak já se tam 14 dní flákal, a přitom si tam lidi suškali: „No jo, je tady nově kuchař a to jídlo je úplně jiné.“

Vedení mě pak ještě poslalo na týden na gastronomický školení do hotelu Ural v Plzni, to jsem absolvoval hned první den, no a tak jsem se šel podívat po městě a na jednu slyším: „Járo, co tady děláš?“ – já ti tam potkal kamaráda, s kterým jsem byl na policejní škole, tak mu povídám, že jsem tu na kuchařském školení a že od Bezpečnosti jsem musel odejít. Zbytek školení jsem tedy strávil s kamarádama na policejní stanici ve velice družné atmosféře.

Když jsem nastoupil do zámku, tak jsem vedení kuchyně přebíral po Máně Novákové, před ní tam byla vedoucí paní Vlasatá, obě tam pak dělaly ještě za mě. V kuchyni byl ještě pan Tichý, paní Chourová, paní Adamcová, paní Pabínová a později pak Jitka Šmelhausová.

Zaslechl jsem, že ještě pamatuješ, když na zámku byly františkánky...

To bylo někdy ze začátku, když jsem nastoupil. V Kersku se předělával Ústav sociální péče a oni je sem i s těmi postiženými dětmi dočasně umístili, než to zrekonstruovali, a pak se zase vrátili do

Kerska. Františkánky se o ty lidi a o ty postižené děti staraly úplně nejlíp. Vztahy s nima byly dobré, dokonce ani nechtěly, abych jim připravoval mletý maso, že si to namixují samy. Sestra Makarie, Prudencie, Korona... ještě dneska si pamatuju jejich jména.

Chtěl jsi být vždycky kuchařem?

Ano, už od dětství. Já jsem měl moc rád babičku s dědou, který bydleli v Merbolticích u Děčína. Jako kluk jsem u nich o prázdninách často pobýval. Když jsem zase jednou přijel na prázdniny, babička onemocněla se štítnou žlázou – že prý jí schází jód v těle a ten mají ryby. S rybařením už jsem měl nějaké zkušenosti, a tak jsem chodil k takový bystřině chytat pstruhy a pak jsem je babičce a dědovi připravoval. Časem jsem se ve vaření zdokonalil tak, že upravit pstruha na několik způsobů pro mě nebyl žádný problém. Babičce a dědovi chutnalo a já byl šťastnej. A potom ve škole, když se mě ptali, čím chci být, tak jsem bez váhání říkal, že kuchařem.

Je nějaký rozdíl mezi tím, jak se vařilo před čtyřiceti lety a dnes? Kuchyně za tu dobu byla jistě nějakým způsobem modernizována.

Když jsem tehdy nastoupil, tak to bylo úplně jiné. V kuchyni byly jenom dvě

elektrický pánve, dva zastaralý parní kotle, u zdi dvě dietní baterie, takový kotlíčky, a obrovský kamna na uhlí firmy Jan Kaliba a syn – k nim vedla přes celou kuchyň šachta v podzemí, která ústila na chodbě do komína, ale ještě před tím byl zapojený bojler, takže ty kamna ohřívaly ještě vodu, tak to měli naši předci vykoumaný.

K těm kamnům si vybavuju jednu úsměvnou historku. To už jsem byl vedoucí, a tak jsem se šel podívat na holky, jak dělají svíčkovou. Ta, když je hotová, ve velkém hrnci, tak musí mít vodní lázeň. Holky ji daly ale přímo na pláty kamen a ta svíčková se jim trošičku připálila. Tak jsem vzal pohrabáč, dal jsem ho nahřát do ohně a pak jsem ho zprudka ponořil do té omáčky – zasyčelo to, no a po spálenině nebylo ani památky, ten žhavej kov ti to sebere. Holky jenom zíraly...

Dneska to máme díky konvektomatům usnadněný. Když jsme třeba dříve dělali roštěnou, obalili ji v hladký mouce a každý kousek jsi musel osmahnout na pánvi, pak jsi to všechno dal na pekáč, přikryl staniolem a dal dodělat do rozpálený trouby, kterou jsi vypnul. Dneska se to jen obalí v mouce a dá do konvektomatu.

Kuchyň je taky vybavena vzduchotechnikou, máme nový mrazicí box...

A pokud jde o skladbu jídla a množství obědů, to zůstalo stejné?

Víceméně ano. Vařilo se pro zámek a pro klášter – tam vozili jídlo na kárce v termosech chovanci – Pepíček Vajíčko třeba.

Toho si pamatuju...

Nebyly ani nahřívací vozečky, jako jsou dneska, takže jsme to na všechny oddělení museli připravovat postupně, várnice se naložily na vozejk a pak se jen zazvonilo na zvon. Když jsem na ten zvon poprvé zazvonil, tak mi na hlavu spadlo to klimbátko, protože jsem nevěděl, že se na něj zvoní normálně do strany, já totiž za to táhýlko zatáhl dolů...

Dříve se vařilo ale jenom pro personál a pro klienty, zatímco dneska chodí na obědy i místní. Vaří se stále taková ta klasika: segedín, všechny druhy hovězích pečení, guláš, omáčky... Dneska je samozřejmě v jídelníčku víc zastoupená zelenina a zdravá výživa.

Za tu dobu, co jsi v zámku, si jistě zažil taky nějaký průšvihy...

Když dělal kotelníka ještě Mirek Havelků, nebožtík, tak jsme ho jednou ráno museli jet vzbudit, aby roztopil, abysme měli páru a mohli vůbec udělat snídani, jenomže Mirek byl tehdy poněkud víc společensky unavený, a tak zatopil, ale nevšim si, že v kotli nemá skoro žádnou vodu, takže mu popraskaly články a zničil celý kotel. Dneska by to asi musel zaplatit, ale tenkrát mu strhli nějakou tu stovku ze dvou ze tří vejplat a pak už ho nechali.

Na závěr ještě otázka přímo na tělo: Jaká je Jana Prejsková vedoucí?

Jana je svá, je důrazná, občas zaštěbetá nebo si vejskne, ale to nevádí, to je normální, to k tomu patří.

Zeptal jsem se na Jardu ještě vedoucí kuchyně Jany Prejskové a také zástupce ředitele Domova Rožďalovice Pavla Petráčka.

Jano, s Jardou pracuješ už hodně dlouho, co o něm můžeš říct?

Když jsem před 20 lety nastoupila do zámku, tak mi byl Jaroslav velkou oporou. Nikdy mě nenechal na holičkách, hodně jsem se od něj naučila, jeden na druhého

se vždycky můžeme spolehnout. A hlavně: Jaroslav nikdy nikoho nepomlouval. Chtěla bych mu tímto za všechno poděkovat, jsem ráda, že jsem s ním mohla pracovat. I díky němu je v kuchyni dodnes skvělý kolektiv. Až Jaroslav jednou skončí, bude nám tu moc chybět, a to i proto, že nikdy nezkaží žádnou legraci.

A co ty, Pavle?

Vzpomínám, že když jsem před dvěma roky připravoval vánoční setkání zaměstnanců a chtěl jsem ho trochu zpestřit tím, že na něm proběhne poděkování zaměstnancům, kteří jsou u nás přes 25 let, tak jsem vypátral v našich dokumentech, že Jaroslav tady dělá skoro 45 let.

Pro mě je to něco neskutečného. V dnešní době skoro nemožné. Osobně si myslím, že Jaroslav bude rekordmanem v republice. Jinak obdivuji jeho vitalitu, kdy v 70 letech běhá po kuchyni a práci kuchaře zvládá opravdu bravurně. Kdejaký čtyřicátník by mu nestačil, a to myslím vážně. Za mě osobně, dokud Jaroslav bude schopen a bude chtít, tak bude na zámku dělat kuchaře.

*Rozhovor připravil
Viktor Dobrev*

V červnu Jaroslav oslavil sedmdesáté narozeniny

Tohle stříbro jsem si vybojovala sama

„Tak Adéla už je zase na mistrovství“, povídá mi při náhodném setkání paní Tarabová. Ihned jsem její vnučku Adélu Kapalovou kontaktoval, ale už bylo pozdě. Stačil jsem jí jenom poblahopřát – k další medaili z mistrovství světa...

O jaké mistrovství šlo tentokrát?

Jednalo se o světové mistrovství v Pole Sport & Fitness, zkráceně o mistrovství světa v pole dance.

Kladl se důraz na pole art, ale také na sportovní část sestavy a náročnost triků. Hodnocení bylo ale skoro stejné, protože obě mistrovství světa pořádala ta samá organizace – Pole Sport & Arts World Federation (POSA).

Kde se závody konaly?

Toto mistrovství světa už bylo na lepším místě než v dubnu v Novosibirsku, kde byl tehdy ještě sníh a zima. Konalo se o víkend 26.–27. října v Belfastu, tedy hlavním městě Severního Irsku a soutěž probíhala v kostele, což byl opravdu velký zážitek.

Do Belfastu jsme přiletěli ve čtvrtek odpoledne a v pondělí dopoledne jsme se již vraceli domů, takže na prohlídku města jsme měli málo času. Navštívili jsme Titanic Belfast, což je šestipatrové muzeum, které má devět galerií a sál, kde se promítá dokument o nalezených pozůstatcích z Titaniku. Byli jsme se také podívat na radnici a my holky jsme stihly i obchody, pochopitelně...

Měla jsi nějakou speciální přípravu?

Na tohle mistrovství se kvalifikovali všichni, kteří v první půlce roku 2019 získali nějakou medaili z jakéhokoli mistrovství světa pořádaného pod organizací POSA. Mně se podařilo kvalifikovat právě z Novosibirska. V dubnu jsem sice soutěžila v kategorii junior doubles s Justýnou Sekerešovou, ale sem jsme musely jet každá za sebe, protože „dvojice“ se neotevřely.

Dva týdny před odletem se v Praze konalo mistrovství ČR v pole art 2019, kterého jsem se také účastnila a získala jsem druhé místo v kategorii 15–17 let, tak na nějakou větší přípravu nezbylo moc času. Do Irsku jsem jela s podobnou sestavou jenom o minutu delší.

I přesto z toho byla stříbrná medaile...

Ano, z naší výpravy jsem se umístila jenom já – byla jsem druhá v kategorii od 12 do 17 let. Kvalifikovalo se sem sedm děvčat – dvě z Číny, tři z Velké Británie a my dvě z ČR. Zvítězila holčička z Číny, která tuto soutěž vyhrála už čtyřikrát za sebou a je opravdu výborná.

Je to pro tebe zatím největší úspěch?

V minulém rozhovoru jsem říkala, že zlato „ze světa“ v junior doubles je pro mě největší úspěch a myslela jsem si, že to jen tak nic nepřekoná. Ale jelikož tohle stříbro jsem si vybojovala sama za sebe, tak má pro mě větší hodnotu než zlato z dubna.

Co máš v plánu dál?

Do konce roku se žádná soutěž už nekoná, tak jsem začala trénovat a učit se nové prvky na další sezónu. Od září jsem také začala pracovat na své flexibilitě, takže

můj takový menší plán je zařadit do sestavy více flexibilních prvků. Příští rok se budu připravovat asi na šest soutěží a ještě jsem se kvalifikovala na mistrovství světa v pole art do Kanady. Takže uvidím, zda pojedou i tam.

Jak při tom zvládáš školu?

V září jsem přešla na střední školu do Prahy na Obchodní akademii se zaměřením na sportovní management, tak jsem musela tréninky v Nymburce kvůli dojíždění omezit, ale trénuji také v Praze. V Pole Studiu Nymburk mám tři tréninky v týdně a v Praze pak chodím na vlastní tréninky, gymnastiku nebo plavání. Školu i ostatní povinnosti zatím zvládám a myslím si, že celkem i dobře.

*Rozhovor připravil
Jiří Rejsek*

7. Společenský ples

měst a obcí nymburského regionu

20. 3. 2020 od 20 hodin
Obecní dům Nymburk

Lucie Bílá

Taneční orchestr
TOX

Diskotéka
DJ Březina

Předtančení
Hra o ceny

Předprodej vstupenek
od 3. 2. 2020
na MěÚ v Rožďalovicích

STAROČESKÁ ZABÍJAČKA

11. 4. 2020

GALERIE
MELANTRICH

Vstupné 80 Kč

ROŽĎALOVICKÉ
LETNÍ SLAVNOSTI
20/6 2020

David Koller

Vařák Poetika

Honza Křížek

Elán revival

 zazítvic.cz

Vážený pane starosto,
děkujeme Vám za podporu našeho pěveckého sboru zakoupením nových kláves.
Jsme Vám moc vděчны.

Zpěvačky z Rožďalovic pod vedením paní učitelky Drahomíry Říhové

KÁCENÍ A ŘEZ RIZIKOVÝCH STROMŮ STROMOLEZECKOU TECHNIKOU
ŘEZ ŽIVÝCH PLOTŮ ~ TEL.: 606 527 091

Adventní setkání s krkonošskými příběhy

8. 12. 2019, Obecní úřad v Žitovlicích

Divadelní spolek Požitek se inspiroval klasickými pohádkami a v kombinaci s vánočními tradicemi vytvořil vlastní originální divadelní představení. Autorka a režisérka adventního opusu Irča Brúnová si vysloužila ocenění: část depozitáře staré žitovlické školy, kde se v krásně zrekonstruované bývalé třídě konalo toto adventní setkání. Samozřejmostí těchto akcí se stává kulinářská soutěž, letos na téma Ořeškové vábení. Před vyhlášením výsledků této soutěže vystoupilo hudební dětské těleso Požitek Junior – All Girls. V soutěži bylo oceněno všech šestnáct šikovných kuchařek, ale první tři nejlepší si zasloužily svých pět minut slávy (viz vpravo dole).

POŽITEK

To bych se
na to podíval!

Videozáznam na
www.zitovlice.tv
ŽITO TV ULCICE

Výsledky kulinářské soutěže OŘECHOVÉ VÁBENÍ.

3. místo: Míša Záleská

2. místo: Johanka Malá

1. místo: Iva Kosinová

ROŽDALOVICE DŘÍVE A NYNÍ

Bučický splav na snímku z 60. let 20. století (archiv Viktora Dobrev)

Současný pohled, fotografoval Viktor Dobrev (7. září 2014)

Číslo 4/2019, ročník 8. Náklad: 450 ks. Evidenční číslo: MK ČR E 20643. Vydává město Rožďalovice. Redakce: Petr Kapal, Mgr. Viktor Dobrev, Jiří Rejsek, Mgr. Marcela Ešnerová, Veronika Bachová. E-mail: rozdalovicko@seznam.cz, tel.: 325 593 107. Tisk: TNM PRINT Nové Město nad Cidlinou. Toto číslo vyšlo v prosinci 2019. Termín uzávěrky příštího čísla je 13. března 2020. Fotografie archiv redakce, není-li uvedeno jinak. Na titulní straně: Poslední listopadový den 2019. Foto: Viktor Dobrev